

 Jeszcze dalej natkniecie się na stary, częściowo spróchniały dąb. Mimo swego sędziwego wieku, jest on domem dla różnych zwierząt. Spróbujcie sfotografować ślady obecności przynajmniej jednego z nich.

  Przed wami jeszcze tylko skok przez rów i docieracie do szosy. Skręćcie w prawo, a gdy w lewo przy szlabanie odchodzi ścieżka do lasu, skręćcie w nią, by po chwili znaleźć się na skraju rezerwatu Las Jabłoniowy. Swą nazwę zawdzięcza naturalnym stanowiskom dzikich drzew owocowych. Ścieżka poprowadzi was w głąb niego. Spróbujcie po drodze sfotografować grusze, śliwy lub głogi, które stanowią nie lada gratkę dla leśnych ptaków.

 Gdy ścieżka się skończy, zawróćcie na brzeg lasu. Możecie skręcić w prawo, by iść chwilę wzdłuż granicy rezerwatu, ale ostatecznie docieracie do szosy, którą także w prawo kierujecie się dalej. Taka droga asfaltowa biegnąca przez las to duże zagrożenie dla leśnych zwierząt. **Co zrobić, by im pomóc?**

- a) Przejżdżać przez las samochodem szybko, by nie niepokoić ich hałasem zbyt długo
- b) Zwalniać samochodem w lesie szczególnie w porze żerowania wieczorem i wczesnym rano
- c) Jadąc przez las trąbić, by zwierzęta nie wychodziły na drogę

Wzdłuż szosy idziecie dłużej czas do momentu, gdy na jednym z poprzecznych skrzyżowań dostrzeżecie drogową Leśnej Osady Edukacyjnej. Skręćcie przy nim w lewo, a przy kolejnym w prawo. Gdy po lewej stronie dostrzeżecie tablicę edukacyjną, to znak, że po prawej jest już widoczny wasz punkt końcowy.

 UZBIERAŁEM ..... punktów!

Odpowiedzi: B, A, C, A, B, A, C, A, B, A, C, A, B, C, B.

dodaj #okonaLodzkie
i zamieść na FB!

Wydawca:
Departament Promocji i Współpracy Zagranicznej
Urzędu Marszałkowskiego Województwa Łódzkiego

Opracowanie tras:
Monika Stasiak, Centrum Inicjatyw na Rzecz Rozwoju Regio

Projekt:
BLACK MONKEY DESIGN Przemysław Ludwiczak

Partner projektu:
Zespół Parków Krajobrazowych Województwa Łódzkiego

Projekt „Przyroda województwa łódzkiego widziana oczyma jego mieszkańców, czyli innowacyjne narzędzie edukacji ekologicznej mieszkańców Województwa Łódzkiego poprzez ich zaangażowanie w promocję walorów przyrodniczych regionu” dofinansowany jest z środków Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Łodzi.

przyrodnicza fotogra województwa łódzkiego

koło

przyroda łódzkie

promuje
łódzkie

 Witajcie w Leśnej Osadzie Edukacyjnej w Kole. Mam na imię Diana i jestem rehabilitantką dzikich zwierząt. Opowiem wam o poszukiwaniu „dzikiego zwierza” w lesie i o tym, jak on się nam objawia. Jeśli na spacer wybieriecie się w piątek, po wcześniejszym umówieniu się będziecie mogli odwiedzić Osadę i jej mieszkańców. W trakcie wędrowki odpowiadajcie na pytania, dokumentujcie siedliska i zachowajcie ciszę, by nie płoszyć mieszkańców lasu. Za każdą prawidłową odpowiedź dostajecie punkt.

 Wyruszamy z Osady ścieżką przez las. Na skrzyżowaniu skręcamy w prawo, by po lewej stronie drogi dostrzec duży piaskowy dół, **a w nim:**

- a) Zagrzebane w ciepłym piasku jaszczurki
b) Lisią norę
c) Tropy wilków

  Sfotografujcie to miejsce – da wam wyobrażenie, jak niepozorne mogą być ślady obecności zwierząt. Następnie wróćcie do skrzyżowania i skręćcie w prawo, w przedłużeniu drogi biegnącej z Osady. Choć ten piaszczysty wąwóz wydaje się być dla zwierząt nieciekawym, **w jego ścianach znajdziecie:**

- a) Małe korytarze drążone przez owady
b) Ptasie gniazda
c) Spiżarnie kretów i myszy

 Podobne obiekty możecie zauważyć chwilę dalej po prawej, pod korzeniami sosny, które na skutek działania wody stworzyły „zadaszenie” dla drobnych leśnych zwierząt. Do waszej ścieżki dochodzi z lewej druga, w którą nie skręćcie, a po chwili na rozwidleniu, gdzie dochodzi ścieżka z prawej strony, **spotykacie:**

- a) Kruszynę
b) Dziką gruszę
c) Czeremchę

której owoce stanowią cenną bazę żerową dla ptaków.

  Tuż za nią skręćcie w lewo ścieżką, która poprowadzi was do rezerwatu Meszcze. Idąc, zwracajcie uwagę na błotniste kałuże. Można znaleźć w nich odcisnięte tropy zwierząt. Może uda wam się je sfotografować?

 Po prawej stronie ścieżki dostrzeżecie dużą polanę z wysokimi po pas trawami. **W jaki sposób mogą być wykorzystywane przez zwierzęta?**

- a) Jako skryte przed okiem drapieżników miejsce dziennego odpoczynku i źródło jedzenia z młodych drzewek, np. dla saren.
b) Jako miejsce gniazdowania sikorek i kowalików.
c) Jako dobry teren do żeru dla bociana białego.

 Tuż za polaną widzicie fragment siatki ogrodzającej uprawę leśną. Choć dla uprawy drzew ma duże znaczenie, dla zwierząt nieraz stanowi poważny kłopot. **Dlaczego?**

- a) Nie mogą przez nią dotrzeć do najsmaczniejszych drzewek.
b) Powoduje fragmentację siedlisk i grozi utknięciem lub wplątaniem się w oczka siatki.
c) Jest pod napięciem i może powodować porażenie prądem.

 Po dojściu do większej drogi leśnej, skręćcie w prawo. Po lewej stronie dostrzeżecie niebawem charakterystyczne dla rezerwatu Meszcze lipy. Przy ścieżce są dość niskie, ale i takie mają swoją rolę w ekosystemie. **Obecność gęstego podszytu sprzyja zwłaszcza:**

- a) Ptakom i drobnym ssakom roślinożercom, które mogą w nim bezpiecznie żerować
b) Wiewiórkom, które wówczas nie muszą zbyć wysoko się wspinać
c) Pszczołom, które mogą zakładać barcie na niskich drzewkach

 Mijacie skrzyżowanie, na którym idziecie mniejszą ścieżką prosto. Na kolejnym (przy słupku nr 103/102) skręćcie w lewo przez rezerwat. Nie jest szeroki, więc wkrótce dojdziecie do kolejnej jego granicy. Przyjrzyjcie się rosnącym tu drzewom, spośród których część ma na pewnej wysokości pozdierane (i „zabliźnione” na brzegach) płyty kory. **Jaka mogła być przyczyna ich powstania?**

- a) Odpadanie powodowane inwazją kornika
b) Odlupywanie przez ludzi na użytek zbioru żywicy
c) Spalowanie, czyli obdzieranie młodej kory zębami m.in. przez jelenie

 Idąc wzdłuż ścieżki, zobaczycie, że ziemia po obu jej stronach jest zryta, jakby przejechała przez nią glebogryzarka. **Kto był przyczyną tego stanu rzeczy?**

- a) Buchtujące (żerujące) dziki
b) Ciężki sprzęt do wywózki drewna
c) Łosie ścierające sobie w ten sposób kopyta

Niedaleko przed słupkiem oznaczonym jako PGL 45 **zobaczycie:**

- a) Drzewo z dużą dziuplą dzięcioła
b) Mrowisko
c) Gniazdo os

 Przy tym samym słupku znajduje się skrzyżowanie. Mijacie je i skręćcie w lewo na kolejnym (przy słupku nr 90/91). Idziecie wzdłuż leśnej drogi i najbliższe skrzyżowanie przecinacie prosto. Na kolejnym (z tablicą mówiącą o mało chwalebnej relacji człowieka i zwierząt) skręćcie ścieżką w prawo. Idźcie nią wytrwale. Ścieżka odbija w prawo, ale wy kierujecie się prosto przez zarośla. Ten wysiłek się opłaca, bo minawszy ambonę myśliwską (ciągle prosto) trafiacie na piękne babrzyisko, **czyli:**

- a) Miejsce zgrzyzania drzew przez bobry
b) Rodzaj wodopoju zwierząt leśnych
c) Miejsce kąpieli błotnych dzików